

POSTAWY POLITYCZNE MŁODZIEŻY

A

EDUKACJA OBYWATELSKA

Krzysztof Dziurzyński

POSTAWY POLITYCZNE MŁODZIEŻY

A

EDUKACJA OBYWATELSKA

Józefów 2012

Recenzja

Prof. nzw dr hab. Krzysztof Czekaj

Komitet wydawniczy

Magdalena Sitek

Sylwia Ćmiel

ISBN 978-83-62753-13-0

© Copyright by Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej

im. Alcide De Gasperi w Józefowie, Józefów 2012

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie, przedrukowywanie i rozpowszechnianie całości lub fragmentów niniejszej publikacji bez zgody wydawcy zabronione.

Teksty dostępne na stronie <http://www.wsge.edu.pl/pl/biblioteka-i-wydawnictwo.html>

Adres redakcji

Wydawnictwo Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej

im. Alcide De Gasperi w Józefowie

05-410 Józefów, ul. Sienkiewicza 2

tel./fax +48 22 789 19 03

wydawnictwo@wsge.edu.pl

www.wsge.edu.pl

Skład, łamanie

zespół

Projekt okładki

Miłosz Ukleja

Druk i oprawa

P.H.U. Multikram

*Prawdziwym zagrożeniem naszej demokracji
nie jest istnienie obcych państw totalitarnych,
lecz czynniki tkwiące w naszych osobistych postawach,
i w naszych własnych instytucjach,
które w innych krajach pozwoliły zwyciężyć
władzy narzuconej z zewnątrz, dyscyplinie,
jednolitości i zależności od Wodza.
Pole bitwy znajduje się także
i wewnątrz nas samych i naszych instytucji.*

John Dewey

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	9
1. Kultura polityczna, wiedza polityczna – stan dyskusji	13
1.1. Kultura polityczna	13
1.1.1. Polska dyskusja nad kulturą polityczną	15
1.1.2. Komponenty kultury politycznej	16
1.1.3. Wiedza polityczna jako komponent kultury politycznej	17
1.2. Postawy polityczne	18
1.3. Edukacja polityczna i obywatelska	22
2. Dyskurs na temat edukacji obywatelskiej w latach 1990-1994	26
3. Założenia metodologiczne badań własnych	38
3.1. Postawy polityczne młodzieży uczącej się jako problem badawczy	38
3.2. Pytania badawcze	39
3.4. Wskaźniki użyte w badaniu	40
3.4. Wielkość próby	41
3.5. Metody analizy danych	43
4. Społeczna charakterystyka badanej młodzieży	44
4.1. Płeć i miejsce zamieszkania	44
4.2. Wykształcenie i pochodzenie społeczne rodziców	44
4.3. Plany edukacyjne i życiowe	46
4.4. Status zawodowy rodziców	46
4.5. Aktywność rodziców respondentów	47
4.6. Samoocena sytuacji materialnej rodziny	48
4.7. Ocena statusu kulturalnego rodziny	50
4.8. Poczucie wpływu	51
4.9. Poczucie bezpieczeństwa	55
4.10. Poziom optymizmu ekonomicznego	58
4.11. Stosunek do praktyk religijnych	60
5. Postawy polityczne młodzieży uczącej się	63
5.1. Zainteresowanie polityką	63
5.1.1. Uczniowskie zainteresowanie polityką	64
5.1.2. Znaczenie polityki w życiu uczniów	68
5. 2. Korzystanie ze źródeł wiedzy o polityce	70
5.3. Wizerunek demokracji jako ustroju	77
5.3.1. Ocena funkcjonowania polskiej demokracji po 1989 roku	80
5.3.2. Ocena polskiej demokracji w wymiarze proceduralnym	84
5.3.3. Równość praw i szans jako wymiar polskiej demokracji	91
5.4. Wizerunek władzy	97
5.5. Zaufanie do instytucji życia publicznego	104
5.6. Ocena partii politycznych	110

5.7. Aktywność społeczna	120
5.7.1. Stosunek do działalności społecznej i charytatywnej	120
5.7.2. Gotowość podjęcia działalności społecznej i charytatywnej	121
5.7.3. Własna aktywność społeczna	122
6. Nauczyciele o stanie wiedzy i postawach politycznych uczniów	128
6.1. Cel badania i przyjęta metoda	128
6.2. Dobór osób do badania	128
6.2.1. Sylwetki badanych nauczycieli	129
6.3. Główne wyniki	131
6.3.1. Dyskusja nad edukacją obywatelską w środowisku nauczycielskim	132
6.3.2. Zadania szkoły w zakresie edukacji obywatelskiej młodzieży	133
6.3.3. Instytucje wpływające na edukację obywatelską	139
6.3.4. Stan edukacji obywatelskiej	143
6.3.5. Postawy uczniów wobec polityki	145
6.3.6. Ocena demokracji	147
6.3.7. Ocena polityków	151
6.3.8. Ocena partii politycznych	150
6.3.9. Ocena instytucji życia publicznego	151
6.3.10. Zaufanie do mediów	152
6.3.11. Stosunek do działalności społecznej.	153
6.3.12. Perspektywy edukacji obywatelskiej realizowanej w szkole	157
6.4. Wnioski	162
Podsumowanie	166
Bibliografia	179